

OLWEUS PATYČIŲ PREVENCIJOS PROGRAMA

Pasvalio raj. Vaškų gimnazija 2015 – 2016 m. m. dalyvauja OLWEUS patyčių prevencijos programoje. Programa sukurta Skandinavijoje, jos autorius – Bergeno universiteto profesorius Dan Olweus, apie 35 metus nagrinėjantis patyčių, smurto ir priekabiavimo temas. Programos įvertinimai rodo, kad per vienerius metus programoje dalyvaujančiose mokyklose Norvegijoje patyčių mastas sumažėjo 30-70%; pagerėjo tvarka klasėse ir išryškėjo pozityvios nuostatos mokyklos atžvilgiu.

OLWEUS programa yra įgyvendinama bendrojo lavinimo mokyklose. ***Jos tikslas*** - mažinti patyčių ir kitokio asocialaus elgesio apraiškas, mokyti visą mokyklos personalą atpažinti, pastebėti patyčias ir tinkamai į jas reaguoti. Mokyklos aplinka pertvarkoma taip, kad mažėtų galimybės patyčioms atsirasti, mažėtų aukų kančios, ir gerėtų mokinių tarpusavio santykiai. OPPP (OLWEUS patyčių prevencijos programa) reikalauja ilgalaikių mokyklos bendruomenės, tėvų, mokinių pastangų, nuoširdaus bendradarbiavimo ir bendravimo, bei darnaus darbo. Programos įgyvendinimas mokykloje – 18 mėn.

Kodėl reikalinga programa?

Patyčių mastas Lietuvoje - aukščiausias iš 35 šalių pagal HBSC (Pasaulio sveikatos organizacijos tyrimas, 2002)

Didžiulės ilgalaikės pasekmės:

- Aukoms: pažeminimas, depresija, savęs nuvertinimas, išmoktas bejėgiškumo jausmas, mokyklos nelankymas, smurtinės reakcijos;
- Skriaudėjams: neretai tampa nusikaltėliais: vagia, vartoja alkoholį, chuliganiškai elgiasi;
- Mokyklos sistamai: prarasta garbė ir pasitikėjimas, psichologinė atmosfera tampa agresyvi ir nesaugi.

OLWEUS patyčių prevencijos programa – tai visai mokyklai skirta sistemingų pokyčių programa, veikianti trijuose lygiuose: mokyklos, klasės, individo.

1. Mokykloje instruktorius:

- įvertina problemos mastą;
- surengia konferenciją;
- padeda perrašyti mokyklos taisykles;
- suburia supervizijų grupes;
- moko, kaip stebėti vaikų elgesį ir į jį reaguoti;
- dalyvauja koordinacinėje grupėje.

2. Klasėje mokytojai:

- rengia mokymo planą, kuriame akcentuojamas bendravimas;
- kas savaitę veda klasės valandėles;
- nustato klasės elgesio taisykles;

- susitinka su mokinių tėvais;

3. Individualiai:

- visi darbuotojai pastebi patyčias ir užkerta joms kelią;
- aptariami su patyčiomis susiję įvykiai;
- paaiškinama skriaudėjams, koks elgesys nepriimtinas;
- siekiant pakeisti elgesį, naudojami vaidmenų žaidimai;

OLWEUS patyčių prevencijos programos 4 pagrindiniai principai:

- 1. Patyčių stabdymas – suaugusiojo atsakomybė ir pareiga.**
- 2. Mokytojai itin daug šilumos ir dėmesio skiria mokiniams, įsitraukia į jų veiklas.**
- 3. Mokykloje yra susitarta dėl teisingų ir tvirtų ribų nepriimtinajam elgesiui, ir kai jos pažeidžiamos, imamasi tam tikrų priemonių.**
- 4. Kiekvieno mokyklos darbuotojo kompetencija - atpažinti patyčias bei gebėjimas tinkamai į jas reaguoti.**

Mokykloje jau yra:

- sudarytas patyčių koordinacinis komitetas;
- Sudarytos mokymosi ir supervizijų grupės;
- Sudarytas mokytojų budėjimo grafikas.

Mokyklos bendruomenė, kurie:

- kas antrą savaitę susitinka ir 90 min. mokosi, analizuoja patyčių problemas, teikia konstruktyvius pasiūlymus patyčių sprendimo klausimais;
- stebi mokinius klasėje ir už jos ribų;
- aktyviai reaguoja į netinkamą mokinių elgesį;
- individualiai bendrauja su patyčiose dalyvaujančiais moksleiviais, susitinka su tėvais;
- kartą per savaitę mokykloje vedamos teminės klasės valandėlės, nukreiptos prieš patyčias.

Pagrindinė OLWEUS patyčių prevencijos programos skelbiama žinia „MŪSŲ MOKYKLOJE NESITYČIOJAMA“

Visi mokiniai privalo laikytis šių keturių prieš patyčias nukreiptų elgesio mokykloje taisyklių:

- 1. Mes nesityčiosime iš kitų;**
- 2. Mes stengsimės padėti tiems, iš kurių tyčiojasi kiti;**
- 3. Mes stengsimės bendrauti su tais, kurie yra atstumti;**
- 4. Jei sužinosim, kad iš ko nors tyčiojama – pasakysime suaugusiems ir mokykloje, ir namuose.**